

Nieuw AM-beleid: zware en complexe regels

De nieuwe Europese bestrijdingsrichtlijn voor aardappelmoeheid (AM) die op 1 juli van dit jaar ingaat, kan voor de telers van pootgoed nadelig uitpakken. Scherpere regelgeving kan leiden tot minder ruimte voor de teelt van pootgoed.

zoek. Daarna komt het op de agenda van het Permanent Fytosanitair Comité. Het is lastig om iets te zeggen over de periode van het hele traject.”

Onduidelijkheden

„Het nieuwe beleid heeft op de sector een behoorlijke impact”, is de reactie van Van Waes. „De regels zijn aangescherpt. In de nieuwe situatie zijn de bufferstroken groter. De periode om na de besmetting op hetzelfde perceel te telen, is langer. Opnieuw prikken als er besmetting is geconstateerd, is in het huidige systeem geen probleem. Na juli 2010 is dat passé.” Over de gevolgen van het aanhangend grondonderzoek, dat door een aantal exportlanden buiten de Europese Unie in het nieuwe AM-beleid een eis blijft, bestaat veel onduidelijkheid. Bij het aantreffen van AM-cysten verliest de partij de status pootgoed.

Ongelijkheid heerst

Tineke de Vries, akkerbouwer in Hallum, vat de gevolgen van deze eis op als ongelijkheid. „Een partij die op basis van het sorteergroundonderzoek de pootgoedstatus verliest, kan in theorie wel binnen Europa worden afgezet. Bij zulke risico's neemt het enthousiasme bij de telers om te sorteren voor overzeese bestemmingen af. Het zou mooi zijn als de besmette partij kan worden teruggetrokken voor de overzeese bestemming, om deze partij vervolgens binnen Europa af te zetten. Dit veroorzaakt dan wel extra administratie.” Frank van der Werff van HZPC vertelt dat ook in Joure wordt gediscussieerd over de gevolgen van het aanhangend grondonderzoek. „Een belangrijke vraag voor zowel de teler als het handelshuis is, wat is de definitie van een besmette partij. Is dat alleen het deel dat wordt aangeboden of is het de totale productie van het NAK-perceel.” LTO vakgroep pootaardappelen pleit dat alleen de partij die wordt aangeboden de pootgoedstatus verliest. De handelshuizen, die bepalen voor welke bestemming de teler sorteert, kunnen redelijk inschatten hoe groot het risico is op eventuele afkeuringen. Alleen is het nog niet duidelijk of de teler of het handelshuis de financiële gevolgen moet dragen bij eventuele afkeuringen. Van der Werff kan zich voorstellen dat bij een beperkte afkeuring, dus alleen afkeuren wat wordt aangeboden, het financieel verlies gezamenlijk wordt gedragen. „Over dit punt is binnen HZPC nog geen beslissing genomen”, zegt Van der Werff.

Verder onderhandelen

Van Waes bevestigt dat er nog onduidelijkheden zijn. „De onderhandelingsfase is nog niet voorbij. In Nederland zijn wij vroeg om tafel gaan zitten met alle spelers in de pootgoedsector. Alle wensen zijn in kaart gebracht. Met de troeven in de hand hebben wij al een aantal akkoorden bereikt. In eerste instantie werd de hele kavel afgekeurd bij besmetting en niet alleen het perceel waar pootaardappelen staan. Een ander punt is dat als op een kavel meerdere telers zitten, alleen het besmette

perceel van de teler wordt afgekeurd waar de besmetting is gevonden en niet de hele kavel. En als laatste noem ik de bufferstroken die niet doorlopen op andere percelen en niet over sloten en kavelpaden.”

Groter risico

In de nieuwe situatie neemt de bemonsteringsintensiteit toe waarmee de pakkans op AM-cysten toeneemt. De andere kant van de medaille is dat de kans op het vinden van cysten in aanhangend grondonderzoek afneemt. Van der Werff denkt dat het risico van het vinden van cysten in het grondonderzoek klein is. „Ik denk aan 1 tot 2 procent.” Van Waes denkt dat de kans kleiner is dan 1 procent. Beiden merken wel op dat elk verlies, hoe klein het ook is, nadelig is. Of het nieuwe AM-beleid leidt tot areaalverkleining omdat de risico's van de teelt te groot worden, is lastig in te schatten. Echte alternatieven zijn er niet voor de teelt van pootgoed. „Pootgoed is de kurk waarop het bedrijf draait”, verwoordt Tineke de Vries. Van der Werff vindt het lastig om in dit stadium gevolgen te noemen van het nieuwe beleid. „Gaandeweg zal het duidelijk worden. Dan kan ik iets zeggen over wel of geen areaalkrimp. Op dit moment staat in Nederland 36.000 hectare vol met pootaardappelen en elke procent minder heeft effect op de handel. Wij staan bovenaan de lijst van exporterende landen en dat moeten wij vasthouden. Je ziet in omringende landen, zoals Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Schotland, waar de bouwplannen ruimer zijn, dat het areaal licht toeneemt.” Van Waes vult aan dat ook in de omringende landen AM aanwezig is. „Wij worden goed in de gaten gehouden en iedereen is geïnteresseerd in onze ideeën.” Net zoals Van der Werff vindt Van Waes het ook lastig om iets te zeggen over de areaalkrimp. „Ik denk niet dat het groot zal zijn. Nederlandse telers gaan bewust om met de problematiek. Sinds 2004 neemt de besmetting sterk af in Nederland, het is min of meer gehalveerd.”

▼ De periode om na de besmetting op hetzelfde perceel te telen, is langer. Opnieuw prikken als er besmetting is geconstateerd is na juli 2010 passé.

Copyright foto

De huidige regelgeving voor aardappelmoeheid (AM) is gebaseerd op een bestrijdingsrichtlijn uit 1968. De nieuwe regels, die ook gelden voor consumptie- en zetmeelaardappelen, is scherper dan de oude. Een belangrijke verandering is de omvang van het grondmonster, dat op veel percelen groter zal worden. Door intensievere bemonstering neemt de kans op het aantreffen van AM-cysten toe. Een ander punt is het standaard sorteergroundonderzoek. Terwijl de NAK dit afschaft, blijven zo'n dertig overzeese exportlanden dat onderzoek eisen.

Als binnen de Europese Unie het grondonderzoek een AM vrij status heeft, is dat de garantie dat de aangeboden partijen ook AM vrij zijn. „Maar een aantal landen zoals Marokko en Cuba eist dat de partij ook AM vrij is. Een aanhangend grondonderzoek en het nemen van een monster uit de gereedstaande zakken is dan nodig”, schets Frans Janssen van de Plantenziektkundige Dienst. „Als in dat onderzoek een (levende) cyste wordt aangetroffen, verliest de partij na juli 2010 de pootgoedstatus.” Joris van Waes, voorzitter van de LTO werkgroep pootaardappelen voegt hieraan toe: „Op dit moment is het niet duidelijk of dan alleen de aangeboden partij die status krijgt of de hele productie van het perceel. De discussie hierover is nog niet afgerond. Wij kiezen voor het afkeuren van alleen die partij en niet de opbrengst van het hele NAK-perceel.”

Onderzoek

Teun de Jong, voorzitter van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) heeft nog wel een aantal vragen over het nieuwe AM-beleid. „De datum van 1 juli 2010 staat vast, dan gaat de nieuwe Europese regelgeving in. Alleen moet een aantal zaken nog worden afgehandeld in de komende maanden. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe alles gaat lopen.” De Jong refereert aan het onderzoek dat, opgestart door de telers (LTO en NAV), momenteel loopt. Hierin worden behandelmethode getoetst om een besmette partij schoon te krijgen. Janssen legt in het kort het onderzoek uit. „In de oude situatie werd de besmette partij schoon gewassen of geborsteld. Borstelen is in het volgend seizoen niet meer mogelijk. De focus ligt daarom op wassen. Uiteindelijk ligt de beslissing in Brussel. Eerst bekijkt en beoordeelt de Europese Commissie het onder-

◀ Of het nieuwe AM-beleid leidt tot areaalverkleining omdat de risico's van de teelt te groot worden, is lastig in te schatten. Echte alternatieven voor de teelt van pootgoed zijn er niet.